

מ ב ו א

1. רקע כללי -

שירות הבטחון הכללי של מדינת ישראל (להלן - השירות) הוקם בסמוך לאחר קום המדינה. תפקידיו, סמכויותיו ומבנהו של השירות לא נקבעו עד כה בחוק אלא בהחלטות ממשלה בלבד, ובאופן חלקי. במהלך השנים הוחל אמנם לתת ביטוי בחקיקה לסמכויות שונות של השירות, כגון: בחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979, בחוק המירשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981, בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, בחוק שוויון הזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988, ועוד. ברם, בכל אלה מדובר בהסדרים נקודתיים בתחומים ספציפיים בלבד, ואילו מעמדו, מבנהו, תפקידיו וסמכויותיו של השירות, ודרכי הפיקוח על פעילותו, לא זכו עד כה להסדרה כוללת בחקיקה.

אין משמעות הדברים, כמובן, שהשירות קיים ופועל מחוץ לחוק. השירות הוא יחידה במשרד ראש הממשלה, והבסיס המשפטי לפעילותו, בתחומים שלא הוסדרו בחקיקה, מצוי בהחלטות הממשלה, מכוח "סמכויות הממשל הכלליות", הנתונות לה בהתאם לסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, ובכפוף למגבלות החוקיות על הפעלת סמכויות מעין אלה. (ראה: בג"ץ 5128/94 פדרמן נ' שר המשטרה, פ"ד מח(5), 647, עמ' 651-654).

גם במדינות אחרות, עד לפני זמן לא רב, לא הוסדרה בחקיקה פעילותם של השירותים החשאיים. ואולם בעשורים האחרונים התחזקה המגמה של הסדרה בחקיקה של פעילותם של השירותים החשאיים למיניהם, ומדינות שונות חוקקו חוקים בתחום זה. אף כי בחלק מהמקרים מדובר בחוקים מפורטים, אין בחוקים אלה, בדרך כלל, הסדרה של כל מכלול הבעיות הכרוכות בפעילותם הייחודית של שירותים חשאיים. ראה, למשל, את ה- Security Service Act, 1989 וה- Canadian Security Intelligence Service Act, 1994 בבריטניה; את ה- Australian Security Intelligence Organization Act, 1979 ובאוסטרליה.

הצעת החוק שלפנינו באה למלא את החסר במשפט הישראלי בכל הנוגע למבנהו, ייעודו, תפקידיו וסמכויותיו של שירות הבטחון הכללי, כמו גם הפיקוח עליו.

2. כפיפות השירות -

בהתאם לחוק המוצע, השירות יהיה נתון למרות הממשלה, בדומה להוראה בנוגע לצה"ל בחוק-יסוד: הצבא. הממשלה תמנה את ראש השירות, לפי הצעת ראש הממשלה. הממשלה תאשר את יעדי פעילותו של השירות, ותקבע הוראות שונות באשר למילוי תפקידיו, בהתאם ובכפוף להוראות החוק המוצע, הכוללים גם פיקוח פרלמנטרי.

ראש הממשלה הוא הממונה על השירות מטעם הממשלה, ולשם כך הוענקו לו בחוק המוצע סמכויות שונות, לרבות הסמכות להתקין תקנות וכללים, באישור ועדת השרים לעניני השירות וועדת הכנסת לעניני השירות, בכל הנוגע לביצועו של החוק. ראש הממשלה הוא גם המאשר את הוראות השירות הנקבעות על ידי ראש השירות.

בהתאם לחוק המוצע, על הממשלה למנות ועדת שרים מיוחדת לעניני השירות, כראשות ראש הממשלה, אשר תפעל בשמה בענינים שתקבע. החוק גם קובע הוראות לענין מנינה והרכבה של הועדה, על-מנת להבטיח הרכב מצומצם ועניני.

על ועדת השרים הוטלו תפקידים שונים, בעיקר לענין פיקוח ובקרה על פעילות השירות. ועדת השרים הוסמכה לאשר תקנות וכללים בכל הנוגע לביצועו של החוק. ועדת

השרים זכאית לקבל דיווח מראש השירות מעת לעת, וכן רשאית היא לדרוש דיווחים מיוחדים לפי בקשתה. על מבקר השירות הוטל לסייע לוועדת השרים במילוי תפקידיה. בהתאם לחוק המוצע תוקם "ועדת הכנסת לעניני השירות", שהיא ועדת המשנה לשירותים חשאיים של ועדת החוץ והבטחון של הכנסת. תקנות וכללים לביצוע החוק טעונים אישורה של ועדה זו, והיא זכאית גם לקבל דיווחים עתיים מראש השירות (סעיף 11(ב)).

3. ייעוד תפקידים וסמכויות -

החוק המוצע קובע, לראשונה, את יעדיו, תפקידיו וסמכויותיו של שירות הבטחון הכללי. ייעוד השירות מתמצה, בעיקרו, בשמירה על בטחון המדינה, סדרי המשטר שלה ומוסדותיה, מפני איומי טרור וריגול ואיומים אחרים בדומה לאלה. לשם כך מוטל עליו לסכל ולמנוע פעילות בלתי חוקית שמטרתה לפגוע ביעדים האמורים. כן מוטלים על השירות תפקידים בתחום האבטחה של אנשים, מידע ומקומות, סיווג והתאמה בטחוניים, קביעת נוהלי אבטחה לגופים שקבעה הממשלה, איסוף וקבלת מידע, ומתן ייעוץ והערכות מצב לממשלה ולגופים אחרים שנקבעו על ידה.

לשם מילוי ייעודיו ותפקידיו ניתנו לשירות סמכויות שונות, לרבות עריכת חקירות, איסוף וקבלת מידע, סמכויות מעצר וחיפוש, סמכויות חיפוש למטרות מודיעין, ועוד.

4. פיקוח בקרה וביקורת -

מרכיב מרכזי בחקיקה במדינות השונות, המסדירה את פעילותם של שירותים חשאיים, הוא מנגנוני הפיקוח, הבקרה והביקורת על פעילותם. כך גם בחוק המוצע.

לשירותי הבטחון ולשירותים חשאיים, באשר הם, סמכויות וכוחות רבים ומגוונים בהם טמון פוטנציאל של פגיעה בצנעת הפרט, בחירותו, בגופו, וכן בערכים חברתיים ופוליטיים שונים. למרות זאת, מאחר שפעילותם של ארגונים אלה היא, מטבעה, חשאית ומוגנת, הרי שמנגנוני הבקרה, ההרתעה והאיוון הרגילים, הקיימים בחברה דמוקרטית, להגנה מפני שרירות השלטון ושימוש לרעה בכוחותיו, כגון: תקשורת חופשית, ביקורת פרלמנטרית, דעת קהל, ואף ביקורת שיפוטית, יעילותם לגבי ארגונים כאלה היא מוגבלת. על כן, קיימת חשיבות רבה לקביעתם של הסדרים ומנגנונים שלטוניים ממוסדים יעילים לפיקוח, לבקרה ולביקורת על פעילותם של שירותי הבטחון.

חיזוק הפיקוח, הבקרה והביקורת על פעילות השירות מושג בהצעת החוק על ידי מגוון של הוראות ומנגנונים, ובהם: ביזור הכפיפויות וסמכויות הפיקוח על השירות בין ראש הממשלה, הממשלה, ועדת השרים לעניני השירות וועדת הכנסת לעניני השירות; קביעת חובת דיווח גם בפני ועדת השרים ובפני ועדת הכנסת לעניני השירות; קביעת חובת אישור לתקנות, לכללים ולהוראות השירות; וקביעת הליך השגה על החלטות לענין סינון בטחוני.

כמו כן ימונה על ידי ראש הממשלה מבקר לשירות, שלא מקרב עובדי השירות, ועליו יחולו, בשינויים קלים, הוראות חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992. בין יתר תפקידיו, מוטל על המבקר לסייע לממשלה ולוועדת השרים במילוי תפקידיהם, וכן ניתן להטיל עליו תפקידים נוספים, לרבות טיפול בפניות ובתלונות וקובלנות של הציבור נגד השירות, ובתלונות של עובדי השירות.

נוסף על אלה, ימשיך השירות להיות נתון גם לפיקוחו של מבקר המדינה, מכוחו של סעיף 9 לחוק מבקר המדינה [נוסח משולב], התשי"ח-1958, ולפיקוח היחידה לחקירות שוטרים במשרד המשפטים, לפי פרק רביעי: 2 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971, וכן, כמובן, לביקורתם של בתי-המשפט, ובראש ובראשונה של בג"ץ.

הצעת חוק שירות הבטחון הכללי, התשנ"ח-1998

הגדרות

1. בחוק זה -

"עובד השירות" - עובד המדינה בשירות הבטחון הכללי;

"ועדת השרים" - ועדת שרים לעניני שירות הבטחון הכללי לפי סעיף 5;

"ועדת הכנסת לעניני השירות" - ועדת המשנה לשירותים חשאיים של ועדת החוץ והבטחון של הכנסת לפי סעיף 6;

"תקנות" - תקנות שהותקנו על ידי ראש הממשלה באישור ועדת השרים וועדת הכנסת לעניני השירות;

"כללים" - הוראות בכתב שקבע ראש הממשלה באישור ועדת השרים וועדת הכנסת לעניני השירות;

"הוראות השירות" - הנחיות ופקודות בכתב שקבע ראש שירות הבטחון הכללי באישור ראש הממשלה.

2. (א) מדינת ישראל תקיים שירות בטחון כללי שיעודו, תפקידיו וסמכויותיו ייקבעו בחוק; שירות הבטחון הכללי שהיה קיים ערב תחילתו של חוק זה הוא שירות הבטחון הכללי של מדינת ישראל (להלן - השירות).

שירות הבטחון הכללי

(ב) מבנה השירות, יחידותיו ותפקידיהן ייקבעו בהוראות השירות.

3. (א) ראש השירות ימונה בידי הממשלה לפי הצעת ראש הממשלה; הודעה על המינוי תפורסם ברשומות.

ראש השירות

(ב) תקופת כהונתו של ראש השירות תהיה ארבע שנים, אם לא קבעה הממשלה תקופה קצרה יותר בהחלטת המינוי; הממשלה רשאית להאריך את כהונתו של ראש השירות לתקופה נוספת שלא תעלה על שנה אחת.

(ג) כהונת ראש השירות תיפסק באחת מאלה:

(1) תום תקופת כהונתו;

(2) התפטר בהגשת כתב התפטרות לממשלה;

(3) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו;

(4) הממשלה החליטה על הפסקת כהונתו.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 3 על פי המוצע, ימונה ראש השירות על-ידי הממשלה, במליאתה, לפי הצעת ראש הממשלה, והודעה על המינוי תפורסם ברשומות. תקופת כהונתו של ראש השירות תהיה, ככלל, של ארבע שנים, והממשלה רשאית להאריכה לתקופה נוספת שלא תעלה על שנה אחת. כן נקבעו כאן הנסיבות שבהן ניתן יהיה להפסיק את כהונתו של ראש השירות. ראש השירות יהיה מופקד על ניהול השירות, על הפעלתו ועל פיתוח יכולתו. לשם מילוי תפקידיו יוסמך ראש השירות באישור ראש הממשלה, לקבוע את הוראות השירות בהתאם להוראות סעיף 22 לחוק המוצע.

סעיף 2 הסעיף המוצע קובע כי מדינת ישראל תקיים שירות בטחון כללי אשר ייעודו, תפקידיו וסמכויותיו ייקבעו בחוק, להבדיל מהמצב הנוכחי שבו, כאמור במבוא, עיקר תפקידיו וסמכויותיו של השירות אינו מעוגן בחקיקה אלא בהחלטות ממשלה במסגרת סמכויות הממשל הכלליות לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה. בצד זה נקבעה המשכיותו של שירות הבטחון הכללי הקיים כשירות הבטחון הכללי לפי החוק המוצע. מכאן ואילך יהא חוק זה, בצד הוראות ספציפיות שונות בדברי חקיקה אחרים, הבסיס החוקי לפעילותו של השירות.

(ד) ראש השירות מופקד על ניהול השירות, על הפעלתו ועל פיתוח יכולתו, ויקבע לענין זה, באישור ראש הממשלה, את הוראות השירות.

4. (א) השירות נתון למרות הממשלה; הממשלה תאשר יעדים לשירות בכפוף כפיפות השירות להוראות חוק זה.
- (ב) ראש הממשלה ממונה על השירות מטעם הממשלה.
5. (א) הממשלה תמנה ועדת שרים לעניני שירות הבטחון הכללי אשר תפעל בשמה ועדת השרים בענינים שקבעה.
- (ב) ועדת השרים תמנה חמישה חברים; ראש הממשלה יכהן כיושב ראש הוועדה, ובין חבריה יכללו שר הבטחון, שר המשפטים והשר לבטחון הפנים.
6. (א) ועדת המשנה לשירותים חשאיים של ועדת החוץ והבטחון של הכנסת תשמש כוועדת הכנסת לעניני השירות לענין חוק זה; יושב ראש הוועדה יהיה יושב ראש ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.
- (ב) ישיבותיה של ועדת הכנסת לעניני השירות תהיינה חסויות, ופרסומם של הדברים שנאמרו או שנמסרו בהן אסור, אלא אם כן הורה יושב ראש הוועדה אחרת, לאחר שמיעת עמדת ראש השירות.
- (ג) המגלה או המפרסם, ללא היתר כדין, דבר שנאמר או שנמסר בוועדת הכנסת לעניני השירות, דינו - מאסר שלוש שנים; הביא אדם לגילוי או לפרסום כאמור ברשלנות, דינו - מאסר שנה.
7. (א) השירות מופקד של שמירת בטחון המדינה, סדרי המשטר הדמוקרטי ומוסדותיו מפני איומי טרור, ריגול, חשיפת סודות ופעילות אחרת כיוצא באלה, וכן מופקד השירות על שמירה וקידום של אינטרסים ממלכתיים חיוניים אחרים של המדינה, והכל כפי שתקבע הממשלה ובכפוף לכל דין.

ועדת הכנסת לעניני השירות

ייעוד השירות ותפקידיו

ד ב ר י ה ס ב ר

כ"ועדת הכנסת לעניני השירות". הועדה תקבל מראש השירות דיווחים תקופתיים על פעילות השירות, וכן דיווחים מיוחדים, לפי בקשתה, לפי כללים שייקבעו. כמו כן, תקנות וכללים שיתקין ראש הממשלה לביצוע החוק יהיו טעונים אישור ועדה זו, נוסף על האישור הנדרש של ועדת השרים.

נוכח רגישותם של הענינים שבהם תדון ועדת הכנסת לעניני השירות, מוצע לקבוע כי ישיבות הועדה יהיו חסויות, ופרסומם של הדברים אשר ייאמרו או יימסרו בהן יהיה אסור. כדי לשמור על האיזון שבין דרישת הסודיות לבין הצורך והאפשרות לתת פומבי למקצת הדברים הנאמרים בוועדה, הוסמך יושב ראש הועדה לאשר פרסום דברים משיבות הועדה, לאחר ששמע את עמדת ראש השירות בענין.

7 סעיף המוצע, הקובע את ייעוד השירות ותפקידיו, הוא מעיקרי החוק המוצע. ייעוד השירות מתמצה, בעיקרו, בהיותו מופקד על שמירת

4 סעיף בסעיף זה נקבעת כפיפות השירות למרות הממשלה, אשר קובעת לשירות את יעדי פעילותו, בכפוף להוראות חוק זה. המדובר ביעדים עקרוניים כלליים ולא במשימות פרטניות. ראש הממשלה הוא הממונה מטעם הממשלה על השירות.

5 סעיף החוק המוצע מטיל על הממשלה למנות ועדת שרים מיוחדת לעניני השירות, אשר תפעל בשם הממשלה בענינים שתקבע הממשלה. לשם ייעול פעילותה, ולשם הבטחת שמירת סודיות דיוניה, קובע החוק המוצע את מנינה ועיקר הרכבה של הועדה.

6 סעיף חשיבותה של מערכת הפיקוח והבקרה הפרלמנטרית היא בהיותה מערכת נוספת ונפרדת מזו הממשלתית, המופעלת על ידי ראש הממשלה, הממשלה וועדת השרים.

בהתאם לחוק המוצע, תשמש ועדת המשנה לשירותים חשאיים של ועדת החוץ והבטחון של הכנסת

(ב) לענין סעיף קטן (א) ימלא השירות תפקידים אלה:

(1) סיכול ומניעה של פעילות בלתי חוקית שמטרתה לפגוע בבטחון המדינה, בסדרי המשטר הדמוקרטי או במוסדותיו או באינטרסים ממלכתיים חיוניים אחרים כאמור בסעיף קטן (א);

(2) אבטחת אנשים, מידע ומקומות שקבעה הממשלה;

(3) קביעת הוראות בדבר סיווג בטחוני לתפקידים ולמשרות בשירות הציבורי ובגופים אחרים, כפי שקבעה הממשלה, למעט לנבחר ציבור ולשופטים, וכן קביעה של התאמה בטחונית של אדם לתפקיד או למשרה שסווג בסיווג בטחוני, והכל כפי שייקבע בכללים; בפסקה זו, "שופטים" – מי שבידם סמכות שפיטה לפי חוקי-סוד: השפיטה¹, למעט שופט צבאי לפי חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955²;

(4) קביעת נוהלי אבטחה לגופים שקבעה הממשלה;

(5) מתן ייעוץ והערכת מצב לממשלה ולגופים אחרים שקבעה הממשלה;

(6) פעילות בתחום אחר שקבעה הממשלה, באישור ועדת הכנסת לעניני השירות, שנועדה לשמור ולקדם אינטרסים ממלכתיים חיוניים של המדינה;

(7) איסוף וקבלת מידע לשמירה ולקידום הענינים המפורטים בסעיף זה.

8. סמכויות כלליות של השירות (א) לצורך מילוי תפקידיו השירות מוסמך, באמצעות עובדיו – (1) לקבל ולאסוף מידע;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 8 הסעיף המוצע קובע סמכויות כלליות של השירות, לרבות סמכות לקבל ולאסוף מידע, לבצע חקירות בקשר לביצוע עבירות או לשם מניעת עבירות בתחומים המפורטים בסעיף 7, ולהיכנס לחצרים שאינם מבנה פרטי סגור לשם ביצוע בדיקות ופעולות אבטחה, כגון: הצבת תצפית על גג בנין וכיו"ב פעולות. בנוסף, יוסמכו בעלי תפקידים בשירות, שייקבעו לכך, להפעיל סמכויות שוטר, לשם מילוי תפקידי השירות בתחומי הפעילות שעליהם הוא מופקד.

עוד מוסמך השירות להעביר מידע לגופים אחרים, בהתאם לכללים שייקבעו ובכפוף לכל דין. הכוונה, בעיקר, להוראותיהם של חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, וחוק המירשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981.

ככלל, עובדי השירות יהיו עובדי מדינה, כאמור בהגדרה "עובד השירות" שבסעיף 1 להצעת החוק. עם זאת מוצע להסמיך את השירות להסתייע באדם שאיננו עובד השירות לשם ביצוע משימות מוגדרות, וזאת בהתאם לכללים שייקבעו לענין זה.

בטחון המדינה, וסדרי המשטר הדמוקרטי ומוסדותיו מפני איומי טרור, ריגול, חשיפת סודות ופעילות אחרת בדומה לכך. לשם כך הוא מופקד על סיכול ומניעה של פעילות בלתי חוקית שמטרתה לפגוע באלה. כן הוטל על השירות למלא תפקידים בתחום האבטחה, קביעת סיווג והתאמה בטחוניים, איסוף מידע ומתן ייעוץ והערכות מצב לממשלה ולגופים אחרים שנקבעו על ידה. בנוסף, יהא זה מתפקידו של השירות לפעול לשמירתם ולקידומם של אינטרסים ממלכתיים חיוניים אחרים של המדינה, שאותם תקבע הממשלה באישורה של ועדת הכנסת לעניני השירות, ובכפוף לכל דין.

השירות הוסמך לבצע פעילות סיכול ומניעה, לפי סעיף 7(בא), רק נגד פעילות בלתי חוקית שמטרתה לפגוע בבטחון המדינה, בסדרי המשטר הדמוקרטי או במוסדותיו או באינטרסים ממלכתיים חיוניים אחרים כאמור בסעיף קטן (א) לסעיף המוצע. לעומת זאת, מוסמך השירות לפעול לאיסוף ולקבלת המידע, כאמור בסעיף 7(בג), גם ביחס לפעילות המכוונת לפגוע באינטרסים המנויים בסעיף 7, גם בשלב שטרם הפכה לבלתי-חוקית.

¹ ט"ח התשמ"ד, עמ' 78.

² ט"ח התשט"ו, עמ' 171.

(2) להעביר מידע לגופים אחרים בהתאם לכללים שייקבעו ובכפוף להוראות כל דין;

(3) לחקור חשדות בקשר לביצוע עבירות או לערוך חקירות לשם מניעת עבירות בתחומים המפורטים בסעיף 7(ב1), וכן בתחומים שקבעה הממשלה לפי סעיף 7(ב6);

(4) להסתייע באדם שאינו עובד השירות לשם ביצוע משימות, בהתאם לכללים שייקבעו.

(ב) לשם מילוי תפקידי השירות לפי סעיפים 7(ב1), 7(ב2) או 7(ב6), יהיו לבעלי תפקידים בשירות סמכויות שוטר לפי החיקוקים שבתוספת, הכל כפי שנקבע בתקנות או בכללים, בהתייעצות עם השר הממונה על כל חיקוק.

(ג) עובד השירות שהוסמך לכך על-ידי ראש השירות רשאי, לשם מילוי תפקידי השירות לפי סעיף 7(ב2), להיכנס לחצרים שאינם מבנה פרטי סגור לשם ביצוע בדיקות וקיום פעולות של אבטחה ומניעה.

חיפוש למטרות מודיעין בתחנת גבול

9. (א) לשם מילוי תפקידי השירות לפי סעיפים 7(ב1), 7(ב2) או 7(ב6), רשאים בעלי תפקידים בשירות שנקבעו בהוראות השירות, בתחנת גבול של ישראל, לערוך חיפוש על גופו של אדם או בכליו או בכלי רכבו, בנוכחותו, ולתפוס חפץ או לאסוף מידע.

(ב) היה לבעל תפקיד בשירות, כאמור בסעיף קטן (א), יסוד סביר להניח כי בכליו של אדם, במטען, בכלי רכב או בטובין אחרים שבתחנת גבול של ישראל, נמצא חפץ שתפיסתו חיונית לשם מילוי תפקידיו של השירות לפי סעיפים 7(ב1), 7(ב2) או 7(ב6), רשאי הוא לערוך חיפוש בכלים, במטען, בכלי הרכב או בטובין אחרים ולתפוס את החפץ, ורשאי הוא לערוך חיפוש כאמור ולאסוף מידע אף שלא בנוכחות בעליהם או המחזיק בהם וללא ידיעתו.

(ג) חפץ שנתפס לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) ניתן לבדוק ולהעתיק את תוכנו, לפי הענין, והוא יוחזק למשך הזמן הדרוש למטרת התפיסה; נתפס חפץ ולא הוחזר, ינהגו בו כפי שנקבע בתקנות.

(ד) לענין סעיף זה, "תחנת גבול" – לרבות נקודת בדיקה במעבר בין ישראל לאזור, כמשמעותה בחוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו-1996.³

חיפוש סמוי בכלי-רכב ובחצרים למטרות מודיעין

10. (א) ראש הממשלה רשאי להתיר בכתב לבעלי תפקידים בשירות, שנקבעו בהוראות השירות, להיכנס לכלי רכב או לחצרים ולערוך שם חיפוש ולאסוף מידע, שלא בנוכחות

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 10 הסעיף המוצע עוסק בחיפוש סמוי בכלי רכב או בחצרים למטרות מודיעין, לשם מילוי תפקידי השירות, בעיקר לענין סיכול ומניעת טרור וריגול.

הכלל הוא כי חיפוש כאמור טעון היתר מאת ראש הממשלה, לאחר ששוכנע כי מידע חיוני למילוי תפקידי השירות מצוי בכלי הרכב או בחצרים שבהם מדובר, וכי

סעיף 9 הסעיף המוצע מסמיך את השירות לערוך בתחנת גבול חיפוש על גופו של אדם או בכליו או בכלי רכבו, למטרות מודיעין לשם מילוי תפקידיו. חיפוש כאמור יכול שיעשה אף שלא בנוכחות בעליהם של הכלים, המטען או כלי הרכב, אם קיים יסוד סביר להניח כי מצוי שם חפץ או מידע שתפיסתם חיונית למילוי תפקידי השירות האמורים.

³ ס"ח התשנ"ו, עמ' 34.

בעליהם או המחזיק בהם וללא ידיעתו, אם שוכנע כי באותו כלי רכב או באותם חצרים מצוי מידע חיוני לשם מילוי תפקידי השירות לפי סעיפים 7(ב)1, 7(ב)2 או 7(ב)6, וכי לא ניתן, באופן סביר, להשיג את מטרת החיפוש בדרך אחרת (להלן – חיפוש סמוי).

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי ראש השירות להתיר בכתב ביצוע חיפוש סמוי, כאמור בסעיף קטן (א), אם שוכנע כי החיפוש הוא חיוני ואינו סובל דיחוי, וכי אין סיפק לקבל היתר לפי סעיף קטן (א) בעוד מועד; נתן ראש השירות היתר לחיפוש סמוי לפי סעיף קטן זה, ידווח על כך לראש הממשלה, בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ-72 שעות ממועד מתן ההיתר.

(ג) בהיתר לפי סעיף זה יפורטו כלי הרכב או החצרים שלגביהם ניתן ההיתר, והמידע שמבקשים לאסוף, אם הוא ידוע מראש, וכן תקופת תוקפו של ההיתר.

(ד) ראש השירות ימסור דיווח ליועץ המשפטי לממשלה אחת ל-30 ימים על היתרים שניתנו לשירות לפי סעיף זה.

11. (א) ראש השירות ידווח לוועדת השרים, מעת לעת ולא פחות מאחת לשלושה חודשים, על פעילות השירות, וכן ימסרו לוועדה דיווחים מיוחדים לפי בקשתה, הכל בהתאם לכללים שנקבעו. דיווח

(ב) ראש השירות ידווח לוועדת הכנסת לעניני השירות, מעת לעת ולא פחות מאחת לשלושה חודשים, על פעולות השירות, וכן ימסרו לוועדה דיווחים מיוחדים, הכל בהתאם לכללים שנקבעו.

12. (א) ראש הממשלה ימנה, בהתייעצות עם ראש השירות, מבקר לשירות; מבקר השירות לא יהיה עובד השירות. מבקר השירות

(ב) תקופת כהונתו של מבקר השירות היא ארבע שנים, ורשאי ראש הממשלה להאריך את כהונתו לתקופה נוספת שלא תעלה על שלוש שנים.

(ג) מבקר השירות יסייע לממשלה ולוועדת השרים במילוי תפקידיהם; ראש הממשלה רשאי לענין זה להטיל על המבקר תפקידים נוספים, בהתאם לכללים שייקבעו, לרבות בדיקה וטיפול בתלונות נגד השירות, עובד מעובדיו או מי שפועל מטעמו, למעט ענינים שבטיפול המחלקה לחקירת שוטרים שבמשרד המשפטים לפי הוראות פרק רביעי: 2 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971⁴, ולמעט תלונות נחקרים.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 11 בנוסף לדיווח השוטף לראש הממשלה, בתוקף תפקידו כממונה על השירות מטעם הממשלה, מוצע לקבוע בחוק חובת דיווח, תקופתי ומיוחד, גם לוועדת השרים ולוועדת הכנסת לעניני השירות, בהתאם לכללים שייקבעו.

סעיף 12 לפי המוצע, ישמש מבקר השירות לא רק כמבקר פנימי, אלא גם יסייע לממשלה, לוועדת השרים ולראש הממשלה במילוי תפקידים לקיים פיקוח ובקרה על השירות. ראש הממשלה רשאי להטיל

לא ניתן, באופן סביר, להשיג את מטרת החיפוש בדרך אחרת. אולם, במקרים דחופים שבהם החיפוש הוא חיוני ואינו סובל דיחוי, ואין סיפק לקבל היתר מראש הממשלה מבעוד מועד, רשאי ראש השירות ליתן את ההיתר, בכתב, לביצוע חיפוש כאמור, ודיווח על כך ימסר לראש הממשלה בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ-72 שעות ממועד מתן ההיתר על-ידי ראש השירות. ראש השירות ימסור דיווח ליועץ המשפטי לממשלה, אחת ל-30 יום, על היתרים שניתנו לשירות לפי סעיף זה.

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390.

- (ד) ראש השירות רשאי, באישור ראש הממשלה, להטיל על מבקר השירות גם את הטיפול בתלונות של עובדי השירות.
- (ה) במילוי תפקידו יחולו על מבקר השירות הוראות חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992⁵ (בסעיף זה - חוק הביקורת), בשינויים אלה:
- (1) הממונה על מבקר השירות יהיה ראש הממשלה;
- (2) השעיית מבקר השירות לענין סעיף 12 לחוק הביקורת לא תהיה אלא באישור ועדת השרים;
- (3) תקנות לפי חוק הביקורת לא יחולו על מבקר השירות הפנימי אלא בהסכמת ראש הממשלה;
- (4) מבקר השירות יגיש דין וחשבון על ממצאיו גם לוועדת השרים; ראש הממשלה רשאי להורות למבקר השירות למסור דיווח לרשויות ולממלאי תפקידים נוספים.

13. מבלי לגרוע מהוראות סעיף 75 לחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963⁶, משמעת רשאי ראש השירות לקבוע בהוראות השירות, הוראות נוספות בדבר משטר ומשמעת שיחולו בשירות.

14. (א) העסקתו של אדם בתפקיד או במשרה אשר לגביהם נקבע סיווג בטחוני כאמור בסעיף 7(ב3) תהיה בהתאם לדרישות הסיווג, כפי שנקבע בכללים.

- (ב) (1) הרואה עצמו נפגע מהחלטה בדבר אי-התאמתו הבטחונית למשרה או לתפקיד שסווגו בסיווג בטחוני, זכאי להשיג על החלטה בפני ועדה של שלושה, שהיושב ראש שלה יהיה שופט מחוזי או שופט מחוזי בדימוס, אשר תמונה על ידי ראש הממשלה, בהתייעצות עם שר המשפטים; בהשגה של חייל כהגדרתו בסעיף 1 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955⁷, תכלול הוועדה חבר שימונה על-ידי שר הבטחון בהתייעצות עם שר המשפטים.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 13 מוצע להמשיך בהסדר הקיים, ולפיו על עובדי השירות חל חוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963, בשינויים שייקבעו בתקנות. לאור אופי השירות, מוצע להסמיך את ראש השירות לקבוע בהוראות השירות, הטעונות אישור ראש הממשלה, הוראות נוספות בדבר משטר ומשמעת שיחולו בשירות.

סעיף 14 הסעיף המוצע משלים את הוראת סעיף 7(ב3) המוצע לענין תפקיד השירות לקבוע הוראות בדבר סיווג והתאמה בטחוניים למשרה או לתפקיד. עם זאת, מוצע כאן, לראשונה, לקבוע מנגנון של השגה של מי שרואה עצמו נפגע, ובכלל זה גם חיילים, מהחלטה בדבר אי-התאמה בטחונית למשרה או לתפקיד. ההשגה תתברר בפני ועדה של שלושה

על מבקר השירות תפקידים נוספים לענין זה, לרבות הטיפול בפניות, בתלונות ובקובלנות נגד השירות, למעט ענינים המסורים בחוק לטיפול של היחידה לחקירת שוטרים שבמשרד המשפטים ולמעט תלונות נחקרים. כן רשאי ראש השירות, באישור ראש הממשלה, להטיל על המבקר גם את הטיפול בתלונות של עובדי השירות.

במילוי תפקידיו אלה משמש המבקר חלק חשוב במנגנוני הפיקוח והבקרה על השירות. על מבקר השירות יחולו, בשינויים המפורטים בסעיף המוצע, הוראות חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992.

מבקר השירות ימונה על ידי ראש הממשלה, לאחר התייעצות עם ראש השירות. על מנת להבטיח אי תלות, מבקר השירות לא יהיה עובד השירות, והשעיתו תהיה רק באישורה של ועדת השרים.

⁵ ס"ח התשנ"ב, עמ' 198.

⁶ ס"ח התשכ"ג, עמ' 98.

⁷ ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

(2) הוראות לענין הודעה למעביד בדבר דרישות סיווג בטחוני לעובדיו, לענין הודעה לאדם בדבר אי-התאמה בטחונית, וכן לענין דרכי הפניה לועדה, שמכוותיה וסדרי הדיון בפניה, ייקבעו בתקנות.

15. המחזיק במידע אשר לגביו נקבע סיווג בטחוני, יטפל בו בהתאם להוראות שנקבעו בכללים. אבטחת מידע
16. (א) דברים שהושמעו בתחקיר פנימי ודין וחשבון שהוכן בעקבות תחקיר פנימי, לרבות פרוטוקולים, ממצאים, מסקנות והמלצות (להלן – חומר מתחקיר פנימי) לא יתקבלו כראיה במשפט, למעט בהליך משמעותי ובמשפט פלילי בשל מסירת עדות שקר בתחקיר. תחקיר פנימי
- (ב) לא יימסר חומר מתחקיר פנימי אלא באחד מאלה:
- (1) ראש השירות אישר מסירתו למי שהחומר או חלק ממנו דרוש לו לצורך מילוי תפקידו או לאדם הנוגע בדבר.
- (2) ליועץ המשפטי לממשלה או למי שהוא הסמיך לכך, על פי בקשתם ולאחר שמיעת עמדת ראש השירות בענין.
- (ג) לענין סעיף זה, "תחקיר פנימי" – ביורר הנערך בשירות, לפי הוראות השירות, לרבות בדיקה פנימית, ותחקיר מבצעי.
17. עובד השירות או הפועל מטעם השירות לא ישא באחריות פלילית למעשה או למחדל שעשה בתום לב ובאופן סביר במסגרת תפקידו ולשם מילוי. פטור מאחריות
18. (א) כללים והוראות השירות וזהות עובדי השירות והפועלים מטעמו בעבר או בהווה, וכן פרטים אחרים בנוגע לשירות שייקבעו בתקנות, הם סודיים וגילויים או פרסומם אסור. סודיות

ד ב ר י ה ס ב ר

במסגרת תפקידו ולשם מילוי. הוראה זו הולכת בעקבות הוראות חוק דומות, כגון הוראת סעיף 44 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחפוש) (נוסח חדש), התשכ"ט-1969, בענינם של שוטרים.

סעיף 18 הסעיף המוצע קובע הוראות בדבר סודיות של כללים והוראות השירות, זהות עובדי השירות והפועלים מטעמו, וכן פרטים אחרים בנוגע לשירות שייקבעו בתקנות. סודיות זו היא תנאי בסיסי ליעילות פעילותו של השירות. לשם כך נקבע איסור גילוי של הפרטים האמורים, שבצדו עונש שיוטל על מי שעובר על האיסור. כן נקבע איסור על עובדי השירות, כולל מי שפועלים מטעם השירות, כעבר ובהווה, למסור מידע שהגיע אליהם בתוקף תפקידם או במסגרת פעילותם בשירות למי שאינו מוסמך לקבלו, אלא אם כן הדבר נדרש בדין, כגון בהליכי חקירה, וכן מקום שקיבלו היתר לכך בכתב בהתאם להוראות השירות. גם בצדו של איסור זה נקבע עונש על גילוי המידע. עם זאת, הוסמך ראש הממשלה להתיר, במקרים מתאימים, פרסום מידע האסור לגילוי או לפרסום.

בראשות שופט מחוזי או שופט מחוזי בדימוס, אשר תמונה על-ידי ראש הממשלה בהתייעצות עם שר המשפטים. בהשגה של חייל תכלול הוועדה חבר שימונה על-ידי שר הבטחון, בהתייעצות עם שר המשפטים. ההוראות והנהלים לענין זה ייקבעו בתקנות.

סעיף 15 הסעיף המוצע מטיל חובה על מי שמחזיק במידע, שלגביו נקבע סיווג בטחוני, לטפל בו בהתאם להוראות שייקבעו בכללים.

סעיף 16 על מנת להבטיח מיצוי מקצועי מלא של תחקירים פנימיים שעורך השירות על פעילויותיו, מוצע לקבוע, כי דברים שהושמעו בתחקיר כאמור, ודין וחשבון שהוכן בעקבות התחקיר, לא יתקבלו כראיה במשפט, למעט בהליך משמעותי ובמשפט פלילי בשל מסירת עדות שקר בתחקיר.

סעיף 17 מוצע לקבוע פטור מאחריות פלילית לעובד השירות ולמי שפועל מטעם השירות, למעשה או מחדל שעשה בתום לב ובאופן סביר

(ב) עובד השירות וכן הפועל מטעם השירות, בעבר או בהווה (בסעיף זה – עובד), לא ימסור מידע שהגיע אליו בתוקף תפקידו או במסגרת פעילותו בשירות, למי שאינו מוסמך לקבלו, אלא אם כן נדרש לכך כדין או קיבל היתר לכך בכתב בהתאם להוראות השירות.

(ג) ראש הממשלה רשאי להתיר פרסום מידע האסור לפרסום לפי סעיף זה, וכן רשאי הוא לקבוע בתקנות הוראות בדבר מתן היתר לפרסום.

(ד) אין בסעיף זה כדי לגרוע מסמכות שר לפי סעיפים 44 ו-45 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971⁸, או מסמכויות הצנזור לפי תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945⁹, או מכל סמכות אחרת למניעת פרסום לפי כל דין.

(ה) המגלה או המפרסם מידע חסוי ללא היתר לפי סעיף זה, דינו – מאסר שלוש שנים; הביא אדם לגילוי או לפרסום כאמור ברשלנות, דינו – מאסר שנה.

(ו) עובד המגלה או המפרסם מידע חסוי ללא היתר לפי סעיף זה, דינו – מאסר חמש שנים; הביא עובד לגילוי או לפרסום כאמור ברשלנות, דינו – מאסר שלוש שנים.

(ז) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מתחולת הוראות פרק ז' בחלק ב' לחוק העונשין, התשל"ז-1977¹⁰.

הגבלות על עובדי השירות

19. (א) ראש הממשלה רשאי לקבוע בתקנות הגבלות על עובדי השירות, בתקופת עבודתם בשירות ולאחריה, ככל שהדבר דרוש לשם מילוי תפקידי השירות, להבטחת טוהר המידות בשירות, או לשם שמירת בטחונם האישי של עובדי השירות ועובדי לשעבר.

(ב) עובד השירות לא יהיה חבר בארגון עובדים ולא יטול חלק בפעולות להקמתו, לקיומו או לניהולו של ארגון כזה; עבירה על הוראת סעיף זה תיחשב כעבירת משמעת. בסעיף קטן זה, "ארגון עובדים" – כל התארגנות או נציגות, בין קבועה ובין ארעית, שבין מטרתה או פעולותיה נמנה הטיפול בארגון השירות, בניהולו, במשטר ובמשמעת ובתנאי השירות של עובדי השירות, או ייצוג של עובד השירות בנושאים אלה.

20. ראש הממשלה ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, באישור ועדת השרים וועדת הכנסת לעניני השירות, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, ובין השאר בענינים האלה:

(1) משמעת של עובדי השירות;

(2) הגבלות על עובדי השירות בתקופת עבודתם בשירות ולאחריה;

(3) תלונות וקובלנות לרבות תלונות נחקרים;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים החוק המוצע קובע שלושה סוגים של **20 עד 22** נורמות: תקנות, כללים והוראות השירות. רשימת הענינים שאפשר להסדיר בכל אחד מסוגי הנורמות האמורות מפורטת בחוק המוצע. התקנות והכללים, שהן נורמות בנות-פועל-תחיקתי המיועדות להסדיר סוגיות מהותיות של עבודת השירות, מותקנים על-ידי ראש הממשלה, באישור ועדת השרים וועדת הכנסת לעניני השירות. הוראות השירות, שהן

סעיף 19 לשם מילוי תפקידי השירות, להבטחת טוהר המידות בו, וכן לשם הבטחת בטחונם האישי של עובדי השירות, ובכלל זה עובדים לשעבר, נדרשות הגבלות על עובדים ועל עובדים לשעבר, אשר ייקבעו בתקנות. כן נקבעה כאן הוראה האוסרת התארגנות של עובדי השירות בארגון עובדים של השירות, בדומה להוראת סעיף 93 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971, כנובע מאופיו של השירות.

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

⁹ ע"ר 1442, 1945, תוס' 2, עמ' (ע) 855, (א) 1055.

¹⁰ ס"ח התשל"ז, עמ' 322.

- (4) השגות לענין אי-התאמה בטחונית;
- (5) היתר לפרסם מידע האסור לפרסום לפי סעיף 18;
- (6) הפעלת סמכויות שוטר על-ידי בעלי תפקידים בשירות.

21. ראש הממשלה רשאי להתקין כללים בכתב, באישור ועדת השרים וועדת הכנסת לעניני השירות, בענינים האלה:

- (1) אבטחת מידע, סיווג בטחוני והתאמה בטחונית, לרבות הוראות לענין בדיקות פוליגרף לצורך סיווג והתאמה בטחונית;
- (2) חקירות שהשירות מופקד על ביצוען;
- (3) חיפוש וחיפוש סמוי;
- (4) דיווח לוועדת השרים ולוועדת הכנסת לעניני השירות;
- (5) הפעלת סמכויות שוטר וסוגי התעודות שישא עובד השירות לצורך מילוי תפקידים והפעלת סמכויות לפי חוק זה, ודרכי השימוש בהם.
- (6) הסתייעות במי שאינו עובד השירות לביצוע משימות השירות.
- (7) העברת מידע מהשירות לגופים אחרים.

22. ראש השירות רשאי, באישור ראש הממשלה, ובכפוף לתקנות ולכללים שהותקנו לפי סעיפים 20 ו-21, לקבוע הוראות בכתב בכל ענין הנוגע למילוי תפקידי השירות, ובין השאר בענינים האלה:

- (1) מבנה השירות, יחידותיו ותפקידיהן;
- (2) עקרונות אבטחה;
- (3) היתר למסירת מידע בענינים הנוגעים לשירות;
- (4) משטר ומשמעת.

23. (א) תקנות לפי חוק זה יפורסמו ברשומות; כללים והוראות השירות לפי חוק זה אינם טעונים פרסום ברשומות או פרסום פומבי אחר.
(ב) אופן שמירתם של כללים והוראות השירות, לרבות הגדרת סיווגם והפצתם, ייקבע בכללים ובהוראות השירות בהתאמה.

ד ב ר י ה ס ב ר

של "רשות בטחון" כבר קיבלה ביטוי בחקיקה, בנוגע לכללים לפי חוק האזנת סתר, בסעיפים 4א(ג) ו-9ב(ב) לחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979.

לענין הוראות השירות, אין מקום לפרסום שכן המדובר בנהלים פנימיים של השירות.

עם זאת נקבע, כי לא ישא אדם באחריות פלילית או משמעית לפי כללים או הוראות שירות שלא פורסמו, אלא אם כן הובאו לידיעתו בדרך אחרת.

בגדר נהלים פנימיים שענינם בהסדרת פעילות השירות, בעיקר בענינים פנימיים של ארגון וניהול עבודת השירות, נקבעות על ידי ראש השירות, באישור ראש הממשלה.

סעיף 23 כללים, בשונה מתקנות, הם חסויים ואינם טעונים פרסום ברשומות או פרסום פומבי אחר, וזאת משום טיבם של הענינים המוסדרים בהם המחייבים סודיות. תפיסה זו בדבר אי-פרסום של כללים

(ג) לא ישא אדם באחריות פלילית או משמעתית לפי כללים או הוראות השירות שלא פורסמו, אלא אם כן הובאו לידיעתו בדרך אחרת.

24. ראש הממשלה, באישור ועדת השרים וועדת הכנסת לעניני השירות, רשאי לשנות את התוספת.

25. אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מסמכות שהוקנתה לפי כל דין. שמירת דינים

26. (א) תחילתו של חוק זה 60 ימים מיום פרסומו, ואולם תחילתו של סעיף 14(ב) ביום תחילתן של תקנות שיוקנו לפיו, ולא יאוחר מתום שישה חודשים מיום תחילתו של חוק זה.

(ב) (1) עד להתקנת כללים לענין סעיפים 8, 14(א) ו-15, ולא יאוחר מתום 18 חודשים מיום תחילתו של חוק זה, יראו בנהלים הקיימים ערב תחילתו של החוק ככללים לפי החוק.

(2) עד להתקנת תקנות לענין סעיף 19, ולא יאוחר מתום 18 חודשים מיום תחילתו של חוק זה, יראו בנהלי השירות הקיימים ערב תחילתו של החוק כתקנות לענין הגבלות על עובדי השירות.

תוספת

(סעיף 8(ב))

פקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)¹¹;

פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969¹²;

חוק סמכויות חיפוש בשעת חירום (הוראת שעה), התשכ"ט-1969¹³;

חוק הטיס (בטחון בתעופה האזרחית), התשל"ז-1977¹⁴;

חוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982¹⁵;

חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - חיפוש בגוף החשוד), התשנ"ו-1996¹⁶;

חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996¹⁷.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 26 הסעיף המוצע קובע מועדי תחילה והוראות מעבר: מאחר שהפעלתם של חלק ניכר מתפקידי השירות בהתאם לחוק המוצע טעונה התקנת תקנות וכללים וקביעת הוראות שירות, מוצע לקבוע מועד תחילה נדחה לחלק מהוראות החוק על מנת לתת שהות להשלמת הכנתם (סעיף קטן (א)). וכן לקבוע הוראות מעבר לענין חלק מהוראות החוק, ולפיהן יראו בנהלים הקיימים ערב תחילתו של החוק המוצע כללים או תקנות שהותקנו לפי החוק (סעיף קטן (ב)).

סעיף 25 סעיף שמירת הדינים ררוש כדי להבהיר שאין בחוק זה כדי לפגוע בסמכויות שהוקנו לפי כל דין אחר, שכן, כפי שצוין לעיל, מוקנות כיום לשירות סמכויות בחיפוש שונים, כגון: חוק האונת סתר, התשל"ט-1979, חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, וחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981.

¹¹ חוקי א"ר, פרק ל"א, כרך א', עמ' (ע) 439, (א) 467.

¹² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

¹³ ס"ח התשכ"ט, עמ' 226.

¹⁴ ס"ח התשל"ז, עמ' 126.

¹⁵ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

¹⁶ ס"ח התשנ"ו, עמ' 136.

¹⁷ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.